

การสารท

www.rid.go.th

ชลประทาน

ปีที่ 21 ฉบับที่ 162 ประจำเดือน ตุลาคม 2555

[www.twitter.com/pr_rid](https://twitter.com/pr_rid)

www.facebook.com/raorukcholpratan

EDITOR'S จากใจชลประทาน NOTE

เตือนทั่วประเทศเตรียมพร้อมรับฤดูกาลใหม่และภัยแล้ง

ย่างเข้าสู่ฤดูกาลใหม่ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง อาจจะต้องประสบกับความหนาวเย็นและแห้งแล้ง นอกจากต้องดูแลสภาพกันเป็นพิเศษในช่วงนี้แล้ว พี่น้องเกษตรกรและประชาชนทั่วไปจะต้องบริหารการใช้น้ำที่มีจำกัดอย่างประหยัด จนกว่าฤดูฝนใหม่จะมาเยือน ส่วนพี่น้องทางภาคใต้กำลังเข้าสู่ฤดูฝนอย่างแท้จริงจากมรสุมที่พัดผ่าน ขอให้เก็บกักน้ำสำรองไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้งอย่างเพียงพอ หลายพื้นที่อาจจะไม่มีพายุ อ่างเก็บน้ำ แต่ทุกครอบครัวสามารถสร้างแหล่งเก็บกักน้ำได้อย่างง่ายดายด้วยตัวเอง อย่างการขุดสระในไร่นาเพื่อเก็บน้ำสำหรับการเกษตรช่วงหน้าแล้ง หรือเก็บน้ำใส่ตุ่มสำหรับใช้ในครัวเรือน

ที่สำคัญ ในเดือนนี้เป็นเดือนพิเศษเนื่องในโอกาสวันปิยมหาราช กษัตริย์ผู้ทรงบุกเบิกและนำความเจริญอย่างสูงมาสู่ราชอาณาจักรสยาม ขอให้ราษฎรไทยทุกคนร่วมกันตั้งปณิธานในการทำความดีอย่างน้อยคนละ 1 อย่าง เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ พระผู้ทรงให้กำเนิด “กรมชลประทาน” หรือกรมชลประทานในปัจจุบัน

CONTENTS

October 2012

เรื่องจากปก ปิยมหาราช พระราชแห่ง “กรมชลประทาน”	1
บุคลากรชลประทาน	
“สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กับการเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อประชาชน”	4
ข่าวชลประทาน	6
ชลประทานวันนี้ “เขื่อนแควน้อย-กักคอกหมา ชิงรางวัล EIA”	10
ชวนรู้ พ.ร.บ.ข่าวสาร “ทำไมต้องมี พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ”(ตอนจบ)	11
มุม KM “ชุมชนนักปฏิบัติ CoP ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (ตอนจบ)	12
เสียงจากสื่อ “จะทิ้งาก็ไม่ขอเลือก”	14
เรื่องเล่าคนใช้น้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำพึงขวานบ้านคำยสามัคคีกับแนวคิด “ช่วยเหลือช่วยเรา”	15
ล่องน้ำเลเขื่อน เขื่อนยลเขื่อนดินยาว ที่ “เขื่อนลำปาว จ.กาฬสินธุ์”	16
แฉดวงชลประทาน	17
สาระน่ารู้จาก กบข. “แนะนำบทความดี ๆ จาก กบข.”	18

STAFF คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ กรมชลประทาน ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

ที่ปรึกษา นายสิริวัชร ไร่ไธวัน: อธิบดีกรมชลประทาน, รองอธิบดีฝ่ายบริหาร,

นายบุญสนอง สุชาติพงศ์ วิศวกรใหญ่ฯ ด้านวางแผนและโครงการ

บรรณาธิการอำนวยการ นายธนา สุวิทย์นุช ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน/โฆษกกรมชลประทาน

บรรณาธิการบริหาร นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ หัวหน้ากองบรรณาธิการ นางสาวนิรมล ฉ่องหนู

โทร. 0-2241-0965 โทรสาร 0-2243-6926 ฟากข่าวประชาสัมพันธ์ได้ที่ e-mail : ridnews2010@gmail.com

ปิยมหาราช

พระราชแห่ง “กรมคลอง”

ทุกคนคงจะทราบดีว่า วันที่ 23 ตุลาคมของทุกปีเป็น **วันปิยมหาราช** หรือ **วันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5**

ในทุกปีหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และพลนิกรทุกหมู่เหล่า จะนำพวงมาลาดอกไม้ ไปสักการะที่พระบรมรูปทรงม้า เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณนานาประการของพระองค์ท่าน ที่มีต่อปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุดไม่ได้

หนึ่งในพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญเป็นอย่างมากก็คือ

การพัฒนางานชลประทานในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องอาศัยน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ การขุดคลองสายสำคัญ ๆ ในประเทศไทยนั้น จึงได้ถือกำเนิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์นั่นเอง

การขุดลอกคลองและขุดคลองขึ้นใหม่ในบริเวณทุ่งราบภาคกลางได้เกิดขึ้นจำนวนมากระหว่างปี 2413-2447 ทั้งคลองที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุด และคลองเอกชนขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตขุดถึง 17 คลอง เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกและเส้นทางคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดข้างเคียง

ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ และเป็นเส้นทางลำเลียงข้าวออกสู่ตลาดต่างประเทศ

ดังพระราชดำริที่กล่าวไว้ในประกาศเรื่อง อนุญาตขุดคลอง ว่ามีความต้องการที่จะใช้คลองช่วยกระจายผู้คนออกไปจากย่านชุมชนเดิม **“การขุดคลอง เพื่อที่จะให้เป็นที่ยี่มาขนทั้งปวงได้ไปมาอาศัย และเป็นทางที่จะให้สินค้าได้บรรทุกไปมาโดยสะดวก ซึ่งให้ผลแก่การเรือกสวนไร่นา ซึ่งจะได้เกิดทวีขึ้นในพระราชอาณาจักร เป็นการอุดหนุนการเพาะปลูกในบ้านเมืองให้วัฒนาเจริญยิ่งขึ้น”**

โดยคลองแรกที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดขึ้นคือ คลองเปรมประชากร ตามด้วยคลองประเวศบุรีรมย์ คลองนครเนื่องเขต คลองอุดมชลจร คลองราชมนตรี คลองทวีวัฒนา คลองนราภิรมย์ คลองรังสิตประยูรศักดิ์ คลองประปา และคลองซอยแยกออกจากคลองใหญ่อีกมากมาย มีการทำประตูกันน้ำเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการเพาะปลูกและการคมนาคม เช่น ประตูกันน้ำคลองภาษีเจริญ ประตูกันน้ำคลองรังสิต เป็นต้น

“คลองเปรมประชากร” เป็นคลองขุดสายแรก เพื่อเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยาจากคลองผดุงกรุงเกษม บริเวณหน้าวัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพฯ ไปทะลุตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกองเก่า จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา เป็นระยะทาง 50.846 กม. เนื่องจากทรงเห็นว่าการเดินเรือขึ้นล่องตามแม่น้ำเจ้าพระยามีเส้นทางอ้อมไปมา ทำให้เสียเวลาในการเดินทางมาก

การขุดคลองเปรมประชานนั้นจึงตัดให้ตรงขึ้น ซึ่งได้ประโยชน์สองประการ คือ ช่วยร่นระยะทางระหว่างกรุงศรีอยุธยากับกรุงรัตนโกสินทร์ ให้สั้นลง และขยายพื้นที่การเพาะปลูกเข้าไปในบริเวณที่คลองตัดผ่าน และทรงพระราชทานชื่อคลองนี้ว่า **“คลองเปรมประชากร”** พร้อมทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้คลองนี้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมขุดคลองและภาษีคลองใด ๆ ทั้งสิ้น

คลองต่อมาที่มีความสำคัญเช่นกันคือ **“คลองประเวศบุรีรมย์”** ซึ่งขุดต่อจากคลองพระโขนงไปเชื่อมคลองด่านออกสู่แม่น้ำบางปะกงที่ฉะเชิงเทรา ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานเงินทุนจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติส่วนหนึ่ง และเงินจากราชการส่วนหนึ่งเป็นค่าขุดคลอง นับว่าเป็นคลองแรกที่มีการให้ราษฎรช่วยเสียค่าขุดคลอง โดยจะให้ราษฎรที่ออกเงินได้รับผลประโยชน์จากการจับจองที่ดินสองฝั่งคลองเป็นค่าตอบแทน วัตถุประสงค์ของการขุดคลองแห่งนี้ขึ้นก็เพื่อการคมนาคม ระหว่างเมืองสมุทรปราการและเมือง

จะเชิงเตรา และเพื่อเปิดพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น บริเวณสองฝั่งคลอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นคลองแรกที่รัฐบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 ประสบความสำเร็จในการพัฒนาที่ดินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ นับว่าเป็นกุศโลบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแยบยล

ข้ามฝั่งออกไปชานเมืองจะเจอกับคลองชื่อดัง **“คลองรังสิตประยูรศักดิ์”** เป็นคลองสายหลักในโครงการพัฒนาที่ดินขนาดใหญ่แห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เช่นกัน โดยการขุดคลองรังสิตและคลองแยกต่าง ๆ ขุดระหว่าง พ.ศ. 2433-2440 โดยบริษัท ขุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเอกชน โดยขุดคลองซึ่งเชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมะเมือง จังหวัดปทุมธานี ส่วนปลายคลองเชื่อมกับแม่น้ำนครนายก ในเขตอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก คลองนี้กว้าง 16 ม. ยาว 53 กม.

ระยะแรกชาวบ้านต่างเรียกคลองนี้ว่า **“คลองเจ้าสาย”** ตามพระนามพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ หรือเรียกกันว่า **“คลองแปดแฉก”** ตามความกว้างของคลอง ภายหลังโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามใหม่ให้คลองนี้ว่า **“คลองรังสิตประยูรศักดิ์”**

เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ (ต้นราชสกุล รังสิต)

ผลจากการขุดคลองตามโครงการรังสิต การพัฒนาที่ดินตามโครงการรังสิต ทำให้มีคนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณทุ่งรังสิตมากขึ้น เป็นผลมาจากการขยายตัวของการส่งออกข้าว ประกอบกับความเชื่อมั่นในระบบชลประทานแบบใหม่นี้ว่าจะสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตและแก้ปัญหาเรื่องน้ำได้ ทำให้มีคนสนใจลงทุนทำนากันมากขึ้น นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานด้านชลประทานของประเทศไทย โดยเฉพาะการชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม

นี่คือบางส่วนของคลองสำคัญต่าง ๆ ที่เริ่มขุดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับการขนานนามว่า **“เวนิสตะวันออก”** แม้ปัจจุบันจะเหลือเพียงแค่คลองสายหลักเท่านั้น แต่ก็คือ จุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการน้ำในประเทศไทย โดยพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันยาวไกลของพระองค์ท่าน เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญทัดเทียมกับอารยประเทศและนำมาซึ่งความสุขของปวงประชาราษฎร์สืบไป

สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง

กับการเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อประชาชน

ท่ามกลางกระแสคัดค้านการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ที่เข้มข้นต่อเนื่องมาหลายปี จนทุกวันนี้ แผนการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่นั้น มีความเป็นไปได้ยากมากยิ่งขึ้น หรือแทบจะอยู่ในภาวะชะงักงัน ทว่า ภารกิจพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานไม่หยุดนิ่ง ความพยายามเสาะหาวิถีทางพัฒนาแหล่งน้ำทดแทนเกิดขึ้นคู่ขนาน เพื่อเดินหน้าผลักดันการบริหารจัดการน้ำให้บรรลุเป้าหมาย

ย้อนหลังไป 3 ปีก่อน อดีตอธิบดีกรมชลประทาน นายชลิต ดำรงศักดิ์ เล็งเห็นอุปสรรคในการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ และสายงานก่อสร้างที่กระจายอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักชลประทานทั้ง 17 สำนัก จนทำให้งานก่อสร้างและการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนลดน้อยลงสวนทางกับภาวะความต้องการน้ำ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดตั้ง **“สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง”** ขึ้นมาใหม่ นำสายงานก่อสร้างกลับมารวมกันอีกครั้ง

ประจวบกับเหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ในปีที่ผ่านมา ยิ่งสนับสนุนความจำเป็นในการจัดตั้งสำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง ให้เป็นศูนย์กลางในการสั่งการแก้ไขปัญหาเฉพาะกิจหรือเร่งด่วน เพื่อความรวดเร็วและคล่องตัวในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง

สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง จึงเกิดขึ้นเป็นหน่วยงานใหม่ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2554 มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานบูรณาการการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางในภาพรวม และสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำให้เป็นเอกภาพ มีสำนักงานก่อสร้าง 33 สำนัก ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ และทีมงานอีกประมาณ 10 คน อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายณรงค์ ลีลานนท์ ผู้อำนวยการสำนัก

นายณรงค์กล่าวถึงพันธกิจของสำนักในช่วงแรกว่า เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน แต่หลังเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ทำให้ต้องบรรเทาภัยควบคู่ไปกับการ

พัฒนาแหล่งน้ำ “นั่นหมายถึงว่า ในอดีตการดำเนินโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดกลางจะพิจารณาตามศักยภาพของลุ่มน้ำ และจัดลำดับความสำคัญตามความจำเป็นและความเหมาะสมของพื้นที่ โดยพิจารณาจากปริมาณขนาดเก็บกักน้ำ พื้นที่ที่จะช่วยเหลือ และแผนการต่าง ๆ ประกอบกัน แต่หลังจากอุทกภัยใหญ่ เราต้องเน้นโครงการที่จำเป็นต้องทำก่อน เช่น โครงการที่ตัดยอต้นน้ำ เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย” การดำเนินงานของสำนักฯ จึงปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ หากมีปัญหาเกิดขึ้นกับโครงการใด ทางกรมฯ จะให้สำนักที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานั้น เพื่อให้งานโครงการที่จำเป็นต้องดำเนินการเกิดความพร้อม แก้ปัญหาได้อย่างเร่งด่วน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ แล้ว อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผลกระทบของคนในพื้นที่ เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องแก้ไขควบคู่กันไป

“ปัจจุบันเรามีงบประมาณก้อนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ กำหนดว่าปีหนึ่ง ๆ ต้องประชุมสัมมนาเพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้านกี่ครั้ง มีแผนงานเป็นขั้นเป็นตอน ก่อนดำเนินโครงการต้องประชาสัมพันธ์ ประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ที่จะได้รับการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น มีเว็บไซต์ให้คนในพื้นที่รวมถึงคนกลุ่มอื่นทั่วประเทศเข้าไปแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งเรื่องนี้ต้องให้ความสำคัญ ถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะทำให้เราเปิดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำได้”

เกือบ 1 ปีที่ผ่านมา นายณรงค์ชัยอมรับว่า การดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่สามารถผลักดันงานจนประสบความสำเร็จได้ร้อยละ 80 โดยเฉพาะโครงการรองรับปัญหาอุทกภัย สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย และเชื่อมั่นว่า ปีต่อไปจะทำได้ดีขึ้น ด้วยการทำงานเชิงรุกมากขึ้น

“แนวทางการทำงานให้ประสบความสำเร็จต้องวางแผนให้เป็นระบบ รัดกุม เรามีการประชุมกับสำนักที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แผนที่ สอดรับกันอย่างมีบูรณาการ รวมถึงปัจจัยสำคัญคือต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม”

ปัจจุบันยังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางตกค้างอยู่อีกหลายโครงการ ส่วนหนึ่งเกิดจากการคัดค้านของ

ประชาชน และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากข้อจำกัดในการดำเนินการในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือ EIA ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ขณะเดียวกัน ความมุ่งมั่นของผู้ปฏิบัติงานก็เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันโครงการไม่แพ้กัน

“สุดท้ายแล้ว งานจะสำเร็จได้ต้องมีทีมเวิร์กที่ดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจ รับผิดชอบสูง เพราะไม่มีโครงการใดที่ไม่มีปัญหากับชาวบ้าน ถ้ามีทีมงานที่ดี จะช่วยให้ประสบความสำเร็จตามแผน”

ผู้อำนวยการสำนักตั้งความหวังว่า การดำเนินงานปีงบประมาณ 2556 จะประกาศประกวดราคาได้ภายในเดือนตุลาคมนี้ จากที่มีแผนดำเนินการ 50 โครงการ และจะทำสำเร็จทั้งหมดตามแผนได้ภายใต้หลักการยึดความจริงใจ

“ผมบอกผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเราต้องตั้งใจ เพราะเป็นงานช่วยเหลือประชาชน ช่วงแรกอาจถูกกดดันถูกต่อต้าน เพราะความไม่เข้าใจ แต่ถ้าเราทำงานด้วยความจริงใจ เมื่อสร้างเขื่อนเสร็จแล้ว วันที่เราจะลาจาก ชาวบ้านมาร้องให้นำผลไม้มาให้ เมื่อเห็นความสำเร็จ ทำให้เราเข้าใจว่าทำไมเราต้องมุ่งมั่น”

นายณรงค์ตั้งท้ายอย่างเชื่อมั่นว่า หากทำงานด้วยความอดทนและมุ่งมั่น เมื่อทุกโครงการก่อสร้างสำเร็จ มีระบบส่งน้ำส่งไปให้ถึงที่ ชาวบ้านได้น้ำได้ถนน ก็จะไม่มีการคัดค้านโครงการอีกอย่างแน่นอน

• สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปฏิบัติพระราชกรณียกิจในเขตพื้นที่ชลประทาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทอดพระเนตรการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ร่วมดำเนินงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ ณ จังหวัดน่าน โดยมีนายสุเทพ น้อยไพโรจน์ รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา กรมชลประทาน พร้อมด้วยนายไชยงค์ จงอาสาชาติ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 2 นายชัยประเสริฐ เนตรอนงค์ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานน่าน และข้าราชการในสังกัดโครงการชลประทานน่าน ร่วมรับเสด็จ

รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา ได้ถวายรายงานการดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำ ตั้งแต่เริ่มโครงการปี 2543 จนถึงปัจจุบัน และการพิจารณาจัดหาน้ำเพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่โครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนาฯ ตำบลภูฟ้า อำเภอปัว จังหวัดน่าน ในปี 2555 และปี 2556

และเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทรงเปิดงานของดีบางนา และทอดพระเนตรนิทรรศการของส่วนราชการต่าง ๆ

ณ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา อ.เมือง จ.นราธิวาส ในการนี้ นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ อธิบดีกรมชลประทาน นายชูชาติ อุยกมล วิศวกรใหญ่ด้านวางแผน นายวิเศษ จารุปรัชญ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 17 และนายทวี เต็มญารศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มกิจกรรมพิเศษ พร้อมด้วยคณะข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักชลประทานที่ 17 เฝ้าฯ รับเสด็จ

• นายฯตรวจงานจัดการน้ำปากพนัง-แกภัยแล้ง

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ลงพื้นที่ติดตามงานแก้ปัญหาไฟไหม้ป่าพรุควนเคร็ง และการบริหารจัดการน้ำโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมถึงปัญหาภัยแล้ง และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ โดยมี **นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ** อธิบดีกรมชลประทาน ให้การต้อนรับ

นายประสิทธิ์ ชรินานนท์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 15 บรรยายสรุปถึงสถานการณ์น้ำ ปัญหาภัยแล้ง และ

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1. เพิ่มปริมาณการเก็บกักน้ำ โดยการขุดลอกคลองชะอวด-แพรงเมือง และคลองระบายน้ำต่าง ๆ 2. เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำจากคลองสายหลัก โดยการก่อสร้างประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำ 3. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ โดยปรับปรุงประตูระบายน้ำและท่อระบายน้ำให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

• คณะเจ้าหน้าที่ฮังการีดูงานการบริหารจัดการน้ำกรมชลประทาน

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2555 **นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ** อธิบดีกรมชลประทาน ให้การต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่จากสถาบัน **Research Institute for Fisheries, Aquaculture and Irrigation, HAKI** ประเทศฮังการี ในโอกาสเดินทางมาดูงานด้านการบริหารจัดการน้ำและงานพัฒนาแหล่งน้ำภายใต้พันธกิจกรมชลประทาน ณ ห้องประชุมกรม ชั้น 3 อาคารอำนวยการ กรมชลประทาน สามเสน โดยในการเดินทางครั้งนี้ **Mr.Denes Tomoj** เอกอัครราชทูตฮังการีประจำประเทศไทยได้เดินทางมาพร้อมคณะดูงานครั้งนี้ด้วย

● เทศน์มหาชาติ “กัณฑ์กุมาร” ยกระดับการพัฒนาจิต

คณะอนุกรรมการสวัสดิการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม กรมชลประทาน ร่วมกับ ฝ่ายสวัสดิการ สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล จัดกิจกรรมการอบรม พัฒนาจิตประจำเดือนกันยายน ปี 2555 เนื่องในโอกาสพิเศษปีแห่งการฉลองพุทธชยันตี 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ และช่วงเทศกาลเข้าพรรษา รวมทั้งเพื่อถวาย เป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

การอบรมครั้งนี้ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา สำนักกฎหมายและที่ดิน สำนักชลประทานที่ 11 และ 12 ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดเทศน์มหาชาติ “กัณฑ์กุมาร” โดย พระครูวิรัชชอรรณวาทิ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเสมียนนารี กรุงเทพฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน และผู้เกษียณอายุราชการในปี 2555 รับฟังการบรรยายธรรม เพื่อความเป็นสิริมงคลและความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อีกทั้งนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย

● สานสัมพันธ์วันเกษียณอายุราชการกรมชลประทาน ปี 2555

นายสุเทพ น้อยไพโรจน์ รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา เป็นประธานการจัดงานสานสัมพันธ์วันเกษียณอายุราชการ กรมชลประทาน ประจำปี 2555 โดยมอบประกาศเกียรติคุณแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณอายุราชการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งแต่ละท่านได้ปฏิบัติหน้าที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการ ด้วยความมานะอดทนอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกรมชลประทาน บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

● สบ.ป.1 เปิดใช้งานฝายพับได้ Type II

นายชัชวาล ปัญญาวาทีนันท์ รองอธิบดีกรมชลประทาน เป็นประธานพิธีเปิด **การใช้งานฝายพับได้ Type II** ที่ฝายแม่โฮม ตำบลดั้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และส่งมอบการดูแลบำรุงรักษาให้แก่เทศบาลตำบลดั้นเปา โดยมีนายวรการ ยกยิ่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ นายสุภคิน วงศ์ษา นายกเทศมนตรีเมืองดั้นเปา ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักชลประทานที่ 1 เข้าร่วมในพิธี

พร้อมกันนี้ นายประพนธ์ เครือปาน ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเชียงใหม่ สาธิตการใช้งานฝายพับได้และอุปกรณ์เตือนภัยต่าง ๆ **ฝายพับได้ Type II** เป็นโครงการวิจัยของนายประพนธ์ เครือปาน ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเชียงใหม่และคณะ

● สื่อมวลชนเยี่ยมชมห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นางสาวรวงทอง ยศธำรง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ นำคณะสื่อมวลชนเข้าดูงานโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาและพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำห้วยพระปรัง และลุ่มน้ำห้วยโสมง ซึ่งเป็นลำน้ำสำคัญของแม่น้ำปราจีนและแม่น้ำบางปะกงตอนบน

นายโกวิท พ่วงวณิชย์ รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) เป็นประธานกล่าวต้อนรับ และนายสุรัช จิระสุรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 7 บรรยายสรุปการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการก่อสร้างโครงการ

เชื่อนแควน้อย-ก๊วคอหมา

ควำรางวัล EIA Monitoring Awards 2011

ขอแสดงความยินดี กับ โครงการเชื่อนแควน้อยบำรุงดินแดน จังหวัดพิษณุโลก และโครงการเชื่อนก๊วคอหมา จังหวัดลำปาง ของกรมชลประทาน ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยตามลำดับ จากโครงการคัดเลือกหน่วยงานที่ปฏิบัติตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการสภาพแวดล้อมดีเด่น ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554 (EIA Monitoring Awards 2011) เมื่อปลายเดือนกันยายนที่ผ่านมา ซึ่งจัดโดยสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการคัดเลือกดังกล่าวจัดเป็นครั้งที่ 13

ว่าที่ ร.ต.ไพเจน มากสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ กล่าวว่า แม้การก่อสร้าง

เขื่อนขนาดใหญ่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่กรมชลประทานได้พยายามแก้ไข และลดผลกระทบดังกล่าวตามรายงาน EIA ทั้งในแง่การป้องกัน แก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็นช่วงก่อนก่อสร้าง ขณะก่อสร้าง และหลังก่อสร้าง

โครงการเชื่อนแควน้อยฯ ก่อสร้างเมื่อปี 2546 สามารถเก็บกักน้ำได้ 939 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งให้พื้นที่ชลประทานในจังหวัดพิษณุโลก 155,166 ไร่ และเจ้าพระยาฤดูแล้ง 250,000 ไร่ โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม 23 แผน ระยะดำเนินการ 14 ปี ขณะที่โครงการเชื่อนก๊วคอหมาเก็บกักน้ำได้ 170 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำให้พื้นที่ชลประทาน 90,200 ไร่ โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม 31 แผน ระยะดำเนินงาน 7 ปี

ทำไมต้องมี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (ตอนจบ)

สิทธิของประชาชนหรือเอกชน พ.ร.บ. นี้ ได้กำหนดสิทธิของประชาชนหรือเอกชนดังนี้

- สิทธิในการขอคำปรึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นหน่วยงานทางวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 6)
- สิทธิเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจสอบ ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 9 ได้ คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรา 9 นี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (มาตรา 9)
- สิทธิขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว โดยคำขอนั้นได้ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร (มาตรา 11)
- สิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องให้กับบุคคลนั้นหรือผู้กระทำการได้ตรวจสอบหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (มาตรา 25 วรรค 1)

• สิทธิในการร้องเรียนผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 (มาตรา 13)

• สิทธิในการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ (มาตรา 18) แต่ถ้าอุทธรณ์คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรวจสอบตามที่มีคำขอ ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการไม่จำกัด ๓ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐ หมายเหตุ คำขอของคนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้อง

ชุมชนนักปฏิบัติ

CoP (Community of Practice)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ตอนจบ)

CoP มีแนวคิดที่ว่า...

CoP เป็นกลไกของการไขว่คว้าหาความรู้เข้าหาตัว มากกว่าการรวบรวมความรู้ เพื่อส่งมอบให้ผู้อื่น

CoP เป็นเรื่องของการเรียนรู้ เพื่อเป็นคนที่ทำงานที่เก่งขึ้น มิใช่แค่เรียนรู้ว่า จะทำงานอย่างไร

การเป็นสมาชิกของ **CoP** คือ มีส่วนร่วมในชุมชนนั้น อย่างมีความหมาย

CoP ควรเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักขององค์กร

การเรียนรู้ที่ชายขอบของ **CoP** ก็มีความสำคัญ ได้แก่ การดึงดูดสมาชิกใหม่ การตอบสนองถึงกระตุนจากภายนอก การมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น ๆ ข้อควรระวัง ความพยายามที่จะเปลี่ยนความรู้ที่ฝังลึกมาเก็บไว้ในลักษณะของเอกสาร อาจจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เกิดเป็นขยะของข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีคนใช้ให้มีการเรียนรู้ใกล้ชิดกับการปฏิบัติมากที่สุด อย่าด่วนหลวมตัวที่จะสกัดความรู้จาก **CoP** หรือเปลี่ยนความรู้จาก **CoP** ไปเป็นหลักสูตรเพื่อการฝึกอบรม

แนวคิดปัจจุบัน จะเปลี่ยนจากการเก็บเกี่ยวความรู้ ไปสู่การเชื่อมต่อระหว่างบุคคล ไม่ควรสร้างห้องสมุดที่เต็มไปด้วยเอกสาร แต่ให้สร้างบัตรรายชื่อบุคคล (**Card Catalog**) เพื่อใช้ในการเชื่อมต่อ การหาความรู้ระหว่างบุคคลต่อบุคคลแทน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ กลุ่มที่ไม่เป็นทางการเป็นสิ่งที่เกิดโดยธรรมชาติอยู่แล้วในองค์กร มีลักษณะของ

สิ่งมีชีวิต เติบโตขึ้นเมื่อเป็นที่ประสงค์ของสมาชิก การที่จะให้มีคุณค่าต่อองค์กร จะต้องได้รับการเพาะบ่ม ดูแล ด้วยความระมัดระวัง การสนับสนุนมากเกินไป อาจจะทำให้ไม่เป็นที่สนใจจากสมาชิก การปล่อยปละละเลย ก็อาจจะทำให้แคะแกร็น เทียบเฉา ความท้าทายนี้ แตกต่างจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้นำองค์กรเคยประสบ ความท้าทายสำหรับ **CoP** และปัญหาสำคัญของชุมชนที่กำลังเติบโต คือ การที่สมาชิกสูญเสียความสนใจ และปล่อยให้ผู้ประสานงานรับผิดชอบไปคนเดียว เมื่อผู้ประสานงานหันไปทำงานอื่น ชุมชนก็ล่มสลาย ปัญหาสำคัญของชุมชนที่ประสบความสำเร็จ คือ การที่สนใจอยู่แต่ความสำเร็จของตนเอง โดยข้อเสนอแนะต่อไปนี้จะช่วยรักษาพลังของชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง เช่น นำสมาชิกใหม่เข้ามาร่วม และมุ่งไปที่ประเด็นที่แหลมคม จัดให้มีเวทีพบปะกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ส่งเสริมการติดต่อระหว่างสมาชิกของชุมชน เป็นต้น

ตามนิยามของ **DOPA KM Team** ได้กล่าวไว้ว่า **CoP** เป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น **CoP** จะมีความแตกต่างจากการที่บุคคลมารวมกลุ่มกันเป็นทีม ปฏิบัติงานปกติทั่วไปตรงที่ **CoP** เป็นการรวมตัวกันอย่างสมัครใจ เป็นการเชื่อมโยงสมาชิกเข้าด้วยกัน โดยกิจกรรม

ทางสังคม ไม่ได้มีการมอบหมายสั่งการเป็นการเฉพาะ และจะเลือกทำในหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจร่วมกันเท่านั้น

**นายชัยชัย หนูเจริญ วิศวกรชลประทานชำนาญการ
สำนักชลประทานที่ 17** กล่าวถึงการได้เข้าร่วม CoP

ไว้ค่อนข้างน่าสนใจว่า “ชุมชน นักปฏิบัติเป็นการแลกเปลี่ยน ความรู้ในกลุ่ม CoP เพื่อจะ พัฒนาเป็นองค์ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาการ ทำงานของบุคคลและองค์กร ต่อไปและจากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายในกลุ่มอย่างไม่ เป็นทางการในท่ามกลาง

บรรยากาศแบบสบาย ๆ ประกอบกับการใช้เทคนิคที่ เรียกว่าสุนทรสนทนา (Dialogue) ซึ่งเป็นการสนทนาที่ เคารพความคิดเห็นของผู้พูด ให้เกียรติกัน ให้โอกาสกัน และไม่พยายามขัดขวางความคิดใคร รับฟังผู้อื่นพูดอย่าง ตั้งอกตั้งใจ (Deep Listening)”

นางสาวอำพัน สภา นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ

สังกัดฝ่ายบริหารทั่วไป กองพัสดุ เล่าถึงประสบการณ์ การเป็นสมาชิกชุมชนนัก ปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) ว่า “สิ่ง ที่ได้จากการทำ CoP คือ ได้พบกลุ่มคนที่ทำงาน คล้ายกันหรือสนใจในเรื่อง เดียวกัน เมื่อมีโอกาสได้

พูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ก็จะถูกถ่ายทอดออกมา เกิดการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน พูดภาษาเดียวกัน อะไรก็เข้าใจง่าย สนุก ปัญหาที่ยังหาทางออกไม่เจอ ก็เริ่มมีทางออกเพราะเราได้ข้อมูลมากพอในการตัดสินใจ งานทุกอย่างก็จะสามารถเดินต่อไปได้ ความเครียด

ลดลง ทำให้มีความสุขกับการทำงานมากขึ้น อยากให้ทุกคน รวมกลุ่มพูดคุยกัน เริ่มต้นเพียง 2-3 คนหรือกลุ่มเล็ก ๆ คุยกัน จะได้มองเห็นปัญหา รู้ทันปัญหา และมีแนวทาง การแก้ปัญหาที่ดี เพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละครั้ง จะมีการระดมสมองจึงได้ความคิดที่หลากหลาย มีการ แบ่งปันประสบการณ์ ข้อมูล เทคนิค เคล็ดลับ แล้วนำ ความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับงาน หรือแม้กระทั่งได้ความคิด ใหม่ ๆ เพื่อมาพัฒนาตัวเอง แต่อย่าลืมถอดบทเรียน ทุกครั้งจะได้ไม่ลืม”

ส่วน นางสาวนันทพร เงินฉลาด เลขานุการ

ทีมงานจัดการความรู้

กรมชลประทาน ได้ฝาก คำพูดทิ้งท้ายไว้เกี่ยวกับ ประสบการณ์ที่ได้ร่วมใน ชุมชนนักปฏิบัติว่า “CoP เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในหมู่ชาว KM เนื่องจากจุดเน้นของ CoP เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายหรือความสนใจในเรื่อง เดียวกัน นำเอาความรู้ ประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในวง CoP อย่างสร้างสรรค์ ภายใต้กฎที่ไม่เป็น ทางการจนเกินไป เมื่อได้แนวทางและวิธีการตามเป้าหมาย แล้วก็สามารถสลาย CoP เพื่อใช้ความรู้ใหม่ที่ได้เก็บเกี่ยว จาก CoP ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมได้ ต่อ เมื่อพบปัญหาอุปสรรคในการทำงานอีกก็ค่อยกลับมา เปิด CoP กันได้อีก CoP เป็นเครื่องมือที่เสริมสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ ใน ที่ทำงานสามารถเกิด CoP ได้ง่าย ๆ เพื่อนร่วมงาน ล้วนเป็นสมาชิก CoP ได้เสมอ วงของการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายใต้ชื่อกิจกรรม CoP จึงเป็นวงความรู้ที่มี ชีวิตชีวา ทั้ง CoP เล็ก CoP ใหญ่ ขอให้ทุกคนสนุก กับการเรียนรู้ใน CoP ของคุณนะค่ะ”

“จะก็ทางก็ไม่ขอเลือก”

ແກ່ງເສືອເຕັ້ນ เป็นโครงการที่มีการศึกษาความเหมาะสมในการก่อสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ โดยสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มากที่สุดก็ว่าได้ กลับกันก็มีความพยายามคัดค้านรุนแรงที่สุดเช่นกัน จากแกนนำราษฎรในพื้นที่บางส่วนและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน นอกจากโต้แย้งโดยข้อมูลที่แตกต่างกันสิ้นเชิงแล้วยังท้าทายเจ้าหน้าที่รัฐให้เดินทางเข้าไปในพื้นที่ โดยไม่รับประกันความปลอดภัย เป็นเครื่องมือต่อต้านอีกด้วย

ท่ามกลางความเดือดร้อนของราษฎรในลุ่มน้ำยมด้านล่างไม่เว้นแต่ละปี ทั้งน้ำท่วมในฤดูฝนและการขาดแคลนน้ำทำกินในฤดูแล้ง จนกลายเป็นพื้นที่วิกฤติที่สุดในบรรดาลุ่มน้ำหลักด้วยกัน และยังไม่มียุทธศาสตร์ชัดเจนว่าจะลงเอยกันอย่างไร โดยผลการศึกษาล่าสุดปี 2554 โดยคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่ามีการประทุษร้ายในลุ่มน้ำยมประมาณ 1.7 ล้านคน จำนวน 65% หรือ 1.1 ล้านคนอาศัยอยู่ในที่ตอนล่างของลุ่มน้ำ อีก 3.9% เท่านั้นที่อาศัยอยู่ตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น

การแก้ปัญหาของลุ่มน้ำยม ซึ่งมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 4,000 ล้านลูกบาศก์เมตร มีทางเลือก 4 ทาง ได้แก่ ทางเลือกที่ 1 พัฒนาลุ่มน้ำโดยไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง เช่น ปรับปรุงลำน้ำที่ตื้นเขิน กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ ฟื้นฟูหนองบึงธรรมชาติและพื้นที่ชุ่มน้ำ พัฒนาพื้นที่รองรับน้ำท่วม เป็นต้น ซึ่งจะเก็บกักน้ำได้ 406 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี หรือ 10% ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี จึงไม่สามารถแก้ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งได้ เพราะไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน ซ้ำยังต้องสูญเสียงบประมาณแก้ไขปัญหาบนพันล้านบาท/ปี อีกด้วย ทางเลือกที่ 2 ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดกลาง ความจุ 542.18 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 477,550 ไร่

เพิ่มศักยภาพในลุ่มน้ำยมได้ 57 โครงการ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งทั้งลุ่มน้ำได้ ทางเลือกที่ 3 ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง 2 แห่งเก็บกักน้ำได้ 666 ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มการเก็บกักน้ำในลำน้ำ 1,420 ล้านลูกบาศก์เมตร จะลดน้ำหลากได้ 4.28% ลดภัยแล้งได้ 27% ในฤดูแล้ง แต่ต้องใช้งบลงทุนสูง เพราะสร้างเขื่อน 2 แห่ง เสียพื้นที่ป่า 25,925 ไร่ ทางเลือกที่ 4 สร้างเขื่อนขนาดกลางและเขื่อนแก่งเสือเต้น เก็บกักน้ำได้ 1,175 ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มการเก็บกักน้ำในลำน้ำได้ 1,909 ล้านลูกบาศก์เมตร ลดน้ำหลากได้ 13.1% ลดภัยแล้งได้ 27.2% แต่จะกระทบพื้นที่ ต.สะเอียบ อ.สอง จ.แพร่ โดยตรง ในขณะที่มูลค่าก่อสร้างจะต่ำกว่าทางเลือกที่ 3 ระบบนิเวศรองรับได้ แต่สูญเสียพื้นที่ป่า 40,375 ไร่

ผลการสำรวจความเห็นจากราษฎรในลุ่มน้ำยมพบว่า ทางเลือกที่ 3 และที่ 4 น่าจะเป็นทางออกที่รับได้ แต่มหาวิทยาลัยมหิดลเสนอว่า ควรใช้ทางเลือกที่ 3 เนื่องจากได้รับการยอมรับจากกลุ่มผู้คัดค้านมากที่สุด

แต่ท่าทีล่าสุด กลุ่มผู้คัดค้านแสดงเจตจำนงชัดเจนว่า ไม่ยอมรับทั้งทางเลือกที่ 3 และ 4 โดยเสนอให้สร้างแหล่งน้ำขนาดกลางหลาย ๆ แห่ง ความจุแห่งละ 50 ล้านลูกบาศก์เมตร ในลุ่มน้ำยม ด้วยสมมุติฐานว่า จะมีความจุรวมมากกว่า 1,000 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยไม่จำเป็นต้องสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นเลย

ฟังแล้วดูดี แต่ในความเป็นจริง การก่อสร้างเขื่อนขนาดกลางไม่น้อยกว่า 20 แห่งนั้น ไม่ได้ง่ายดายนั้แต่ักนิต โดยเฉพาะการมุ่งคัดค้านปรากฏให้เห็นอยู่ในแทบทุกโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในขณะนี้ ท่ามกลางความเดือดร้อนของราษฎร จนน่าประหลาดใจว่า แท้จริงมีจุดมุ่งหมายเพื่อการใดกันแน่...

เรื่อง : ชลาสิยา สมบารมี

คอลัมน์ : “น้ำเพื่อชีวิต เพื่อเศรษฐกิจไทย” นสพ. มติชน รายวัน ฉบับวันจันทร์ที่ 8 ตุลาคม 2555

“กลุ่มผู้ใช้น้ำพึงขวาบ้านค่ายสามัคคี”

กับแนวคิด “ช่วยเหลือช่วยเรา”

เนื่องจากตามพื้นที่ลุ่มน้ำต่าง ๆ นอกจากจะมีสายน้ำใหญ่เล็กไหลผ่านตามที่ดินของเกษตรกรที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทานแล้ว ยังมี คู คลอง ย่อย ๆ ที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดฝอย ที่คอยลำเลียงเลือดจากเส้นเลือดใหญ่ไปทั่วร่างกาย จึงได้เกิด **“กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานฝั่งขวาบ้านค่ายสามัคคี ต.ตะพาน อ.บ้านค่าย จ.ระยอง”** ขึ้นมาเพื่อช่วยกันทำงานดูแลรักษาและจัดระบบระเบียบในการใช้น้ำให้ดีกว่าเดิม

การทำงานของกลุ่มฯ นั้นจะมีการจัดให้ชุมชนผู้ใช้น้ำพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ชลประทาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการน้ำร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชนในทุก ๆ วันที่ 25-30 ของแต่ละเดือน ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่รัฐในลักษณะนี้ ช่วยให้เกษตรกรสามารถเตรียมแผนการดำเนินธุรกิจการเกษตรของตนเองได้และไม่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างคนในชุมชนเดียวกันโดยในช่วงแรก ๆ จะเป็นการรวม

กลุ่มกันเพื่อทำงาน เช่น ทำความสะอาดคูส่งน้ำ เพื่อไม่ให้มีเศษขยะหรือหญ้าขึ้นขวางทางไหลของน้ำนั้น แต่ไม่ประสบผลเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีหมุนเวียนเปลี่ยนหน้ามาตลอด เพราะต้องทำมาหากิน หรือติดภารกิจส่วนตัว บางคนก็ไม่เห็นความสำคัญของการประชุม ต่อมาจึงปรับวิธีการใหม่เป็นการชวนกันไปพัฒนา เนื่องจากคนในชุมชนนี้ยังมีประเพณีการลงแขกสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยคนในหมู่บ้านไปช่วยกันขุดลอกคูส่งน้ำของหมู่บ้านอื่น สลับกันไปด้วยแนวคิด **“เขาอยู่ที่นี่ เขายังมาช่วยที่นาเรา เราต้องไปช่วยกันเขาแรง”** ทำให้การขุดลอกได้งานมากและเสร็จเร็วแถมยังสนุกอีกด้วย

หลังจากนั้นในการพัฒนาแต่ละครั้ง สมาชิกภายในกลุ่มจะร่วมแรงร่วมใจกันเป็นอย่างดีและมีการบริหารจัดการภายในกลุ่มได้อย่างเป็นระบบ ถือเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมบูรณ์แบบและสร้างความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันระหว่างชาวชุมชนอย่างยั่งยืน

เยือนยลเขื่อนดินยาว ที่... “เขื่อนลำปาว จ.กาฬสินธุ์”

เขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยสันเขื่อนที่มีความยาวถึง 7.8 กิโลเมตร นับว่าเป็นเขื่อนดินที่ยาวที่สุดในประเทศไทย และยังกินเนื้อที่ 3 อำเภอของจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ อำเภอเมือง หนองกุงศรี และยางตลาด อีกด้วย

ภายในบริเวณเขื่อนลำปาวมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ทั้ง “สะพานกวางตุ้ง” ซึ่งเป็นสะพานข้ามเขื่อนลำปาว ที่ได้รับพระราชทานชื่อจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความยาว 2,040 เมตร เป็นสะพานข้ามน้ำจืดที่ยาวที่สุดในประเทศไทย

นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของเขื่อนลำปาวที่จะพลาดไม่ได้ก็คือ **หาดดอกเกด** ที่ได้ชื่อว่า เป็นชายหาดสวรรค์ของคนอีสาน เนื่องจากมีลักษณะเป็นชายหาดกรวด ไม่ลึกชัน น้ำใสสะอาด ในฤดูแล้งหาดจะมีความกว้างใหญ่ขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมักพาลูกหลานมาพักผ่อนหย่อนใจและลงเล่นน้ำในบริเวณนี้ ยิ่งเป็นวัน

หยุดด้วยแล้ว บรรยากาศจะคล้าย ๆ กับชายหาดบางแสนเลยทีเดียว

ในบริเวณใกล้ ๆ กันยังมีสวนป่าธรรมชาติบนเนื้อที่ 1,420 ไร่ โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมทางหลวงได้ร่วมกันดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติสวนสัตว์เปิด ได้นำสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ มาปล่อยไว้ให้อยู่แบบธรรมชาติดั้งเดิม และที่เป็นไฮไลต์ก็คือ “วัวแดง” สัตว์ป่าหายากและเป็นเอกลักษณ์ของที่นี่ เดินออกหากินซึ่งเป็นภาพที่หาชมได้ยากยิ่งนัก

การเดินทาง จากกาฬสินธุ์ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 209 (กาฬสินธุ์-มหาสารคาม) ตรงหลักกิโลเมตรที่ 10 เลี้ยวขวาเข้าไปอีกประมาณ 26 กิโลเมตร หรือเส้นทางสายกาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ แยกเลี้ยวซ้ายผ่านอุทยานสัตว์ป่าลำปาว โดยใช้ถนนบนสันเขื่อน หรือถนนแนวหลังสันเขื่อนได้อีกเส้นทางหนึ่ง

►► **นายปลอดประสพ สุรัสวดี** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ลงพื้นที่ตรวจสอบและติดตามสถานการณ์น้ำ ที่ศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เขื่อนเจ้าพระยา สำนักชลประทานที่ 12 โดยมีนายภูธรศักดิ์ร สมตน์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 12 บรรยายสรุปสถานการณ์น้ำ

◀◀ **นายเลิศจิโรจน์ โก้วฒนะ** อธิบดีกรมชลประทานให้การต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา นำโดยรองปลัดกระทรวงชลประทานและบริหารจัดการน้ำแห่งศรีลังกาในโอกาสเดินทางมาฝึกอบรมหลักสูตร “Dam Safety in Thailand” และในวันเดียวกัน

นายเลิศจิโรจน์ โก้วฒนะ อธิบดีกรมชลประทาน พร้อมด้วย **ดร.ทองเปลว กองจันทร์** ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ให้การต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ ในโอกาสที่ได้เดินทางมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการน้ำ

ของกรมชลประทานด้วย ►► **สำนักชลประทานที่ 1** จัดการประชุมประจำเดือนกันยายน 2555 ครั้งที่ 9/2555 ซึ่งเป็นการประชุมสามัญ ครั้งที่ 4 โดยมีนายวินัย พงษ์จินดา ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1 พร้อมด้วยผู้อำนวยการส่วน ผู้อำนวยการโครงการฯ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุมโครงการชลประทานเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

◀◀ **วิทยาลัยชุมชนสตูล** จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา TQF โดยมี นายนำชัย กฤษณาสกุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสตูล เป็นประธานในการนี้ นายวงศ์ธร เมษมุสิก เจ้าหน้าที่ในสังกัดโครงการชลประทานสตูล

เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

►► **สำนักงานก่อสร้าง 7** จัดฝึกอบรมยุวชลกร หลักสูตร “เรียนรู้งานและศึกษาดูงานชลประทานด้านก่อสร้าง” ณ สำนักงานก่อสร้าง 7 (โครงการห้วยโสมง) รุ่นที่ 2 ณ โรงเรียนชงโคสันติสุขวิทยาการ ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ระหว่างทีมงานของโครงการห้วยโสมงและทีมวิทยากรที่ร่วมบรรยาย

◀◀ **สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร** โดย พลโท ชุตติศักดิ์ เมฆสุวรรณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มอบรางวัลผู้ที่เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้กับ ดร.สมเกียรติ ประจักษ์วงศ์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 54 จากกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งนำเสนองานวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงของประเทศ ►►

แนะนำบทความดี ๆ จาก กบข. เพิ่มสาระและความรู้ให้แก่สมาชิก

ขอเรียนเชิญสมาชิกติดตามอ่านบทความดี ๆ จาก กบข. ที่ได้เพิ่มช่องทางข่าวสารและสาระความรู้ให้แก่สมาชิก โดยสามารถอ่านได้จากคอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ดังนี้

- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ : คอลัมน์ เข้มทิศลงทุน (ทุกสัปดาห์)
- หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ : คอลัมน์ เจาะกองทุนบำนาญโลก
- หนังสือพิมพ์สยามรัฐ : คอลัมน์ เข้าใจ กบข.
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ : คอลัมน์ GPF View
- หนังสือพิมพ์มติชน : คอลัมน์ สนทนากับเลขาธิการ

ทั้งนี้ สมาชิกยังสามารถติดตามอ่านย้อนหลังทั้งหมดได้ทาง เว็บไซต์ กบข. www.gpf.or.th ค่ะ

สำหรับผู้ที่สนใจรับข้อมูลข่าวสารด้านการชลประทานฟรีทาง SMS และ e-mail สามารถส่งหมายเลขโทรศัพท์มือถือและ e-mail address มาได้ที่ prrid2010@gmail.com

ชลประทาน บริการประชาชน HOTLINE

สายด่วน

ศูนย์บริการร่วม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้บริการข่าวสาร รับเรื่อง-ส่งต่อ
ขออนุมัติ อนุญาต รับเรื่องราวร้องทุกข์ ฯลฯ

- Call Center 1170
 - เว็บไซต์ www.moac.go.th/builder/service
 - อาคารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชั้น 1 ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
- โทรศัพท์ : 0-2281-5955 หรือ 0-2281-5884
ต่อ 250, 315, 373, 374, 384